

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning.

SYNSPUNKT

Textilia: Det vilde vesten i tekstilbranchen

Genbrug 4. marts kl. 05:30

Tekstilbranchen er i dag som det vilde vesten, og der er behov for, at det offentlige går forrest, når det kommer til at genanvende og genbruge tekstiler, mener Camilla Skjelborg Nielsen, Koncernudviklingsdirektør i Textilia. Illustration: Henrik Vinther Nielsen.

Camilla Skjelborg Nielsen

Koncernudviklingsdirektør, Textilia

Kun én procent af tekstilaffaldet i EU bliver genbrugt eller genanvendt, mens langt størstedelen (87 procent) ender med at

blive brændt eller deponeret. Politiske ambitioner og handlingsplaner på tekstilområdet er ikke nok til at drive den grønne omstilling alene. Branchen mangler fælles retning på tværs af værdikæden for at understøtte den nødvendige bæredygtige omstilling af tekstilproduktion.

Det er det vilde vesten i dag. Aktører på markedet er ikke pålagt at genbruge og genanvende tekstiler, som det ser ud lige nu. Der mangler både større efterspørgsel i markedet samt lovgivning, der kan skabe incitamenter på tværs af branchen. Derfor er genanvendelse i dag dyrere end nyproduktion af tekstiler. Skal vi virkelig rykke, må vi stille krav på tværs af branchen – ellers forbliver det op til de få at tage ansvaret

I dag er det langt billigere at producere nye tekstiler fremfor at genanvende eksisterende gennem eksempelvis mekanisk opkratning. Den manglende markedsefterspørgsel på genanvendte tekstilfibre – tekstilfibre, der udvindes fra kasserede tekstiler og genanvendes i produktionen af nye tekstiler – gør det svært at opskalere teknologier og processer på området. Det skaber en klassisk hønen-og-ægget-problematik: Aktører i tekstilværdikæden tøver med at investere i genanvendelse, hvis efterspørgslen ikke er der – men efterspørgslen vil først for alvor vokse, når genanvendelse bliver mere tilgængelig og økonomisk attraktivt.

Der mangler klimafokus i tekstilbranchen

Mens eksempelvis transport- og byggesektoren allerede i dag er underlagt krav om blandt andet vejafgifter samt grænseværdier på CO₂-udledning fra byggematerialer i et livscyklusperspektiv, står tekstilindustrien fortsat uden mærkbar regulering. Ifølge Det Europæiske Miljøagentur genererede tekstilforbruget i EU i 2020 omkring 270 kg CO₂ pr. person, svarende til 121 millioner ton CO₂ samlet set. Globalt anslås mode- og tekstilindustrien at stå for hele ti procent af den samlede CO₂-udledning – mere end international fly- og skibstrafik tilsammen.

Alligevel er der ingen krav til iblanding af genanvendte tekstilfibre i tekstilproduktion endnu, selvom behovet og potentialet er enormt. Hvis vi virkelig skal rykke branchen mod en mere cirkulær økonomi, kræver det en strategisk indsats, som den vi ser i andre brancher. Et minimumskrav for genanvendte fibre – eksempelvis i offentlige indkøb – kan skabe den efterspørgsel, der er nødvendig for at drive hele værdikæden i en grønnere retning.

Det offentlige har en enorm indkøbsmuskel og en reel mulighed for at drive forandring. Et krav kunne starte på mindst ti procent genanvendte fibre i tekstilartikler, det offentlige indkøber til for eksempel sundhedssektoren. Det kunne skabe en mere sikker efterspørgsel, som har potentiale til at drive hele værdikæden i en grønnere retning og gøre genanvendelse til en økonomisk mere attraktiv løsning.

Offentlige indkøb som katalysator for en grønnere tekstilbranche

Et aktuelt eksempel på tekstilspild i Danmark findes i en undersøgelse foretaget af Dansk Industri og Svanemærket. Den viser, at 1,6 millioner stykker arbejdstøj er blevet kasseret fra plejesektoren og andre offentlige arbejdspladser over de seneste fem år – til trods for, at tøjet stadig kunne have været i brug.

Dette understreger behovet for en mere systematisk tilgang til tekstilhåndtering i den offentlige sektor for at reducere unødigt spild og minimere klimabelastningen fra nyproduktion.

Heldigvis ser vi allerede flere kommuner tage ansvar og gå forrest som fanebærere for den grønne omstilling. Hjørring Kommune har i samarbejde med Textilia indført en genanvendt trøje i deres nye kontrakt, produceret af kasserede tekstiler såsom lagner, dynebetræk og uniformer – et konkret tiltag, der fremmer genanvendelse og reducerer CO₂-aftrykket. Vejle Kommune har valgt et smalt sortiment på tværs af faggrupper, hvilket øger

cirkulariteten og mindsker spild, da samme artikler kan bruges flere steder.

Silkeborg Kommune har ligeledes taget et vigtigt skridt mod en mere cirkulær tilgang ved at genanvende kasseret beklædning fra en anden kommune. I stedet for at lade tøjet gå til spilde, er 15.000 stykker beklædning blevet allokeret til en pulje af vikarer og elever, hvilket både reducerer ressourcospild og sikrer, at tøjet får en længere levetid.

Når offentlige aktører viser vejen, sender det et stærkt signal til hele værdikæden og bidrager til at skabe et marked, hvor genanvendte tekstiler bliver normen frem for undtagelsen. Det er den slags handlinger, der kan skubbe branchen i den rigtige retning – ikke alene gennem regulering, men også ved at demonstrere, at genanvendelse er en bæredygtig og økonomisk holdbar løsning.

Tekstilaffald udgør fremtidens råmateriale

I Textilia arbejder vi allerede cirkulært med genanvendelse af vores tekstiler. Vores første prioritet er levetidsforlængelse – vi reparerer, vedligeholder og optimerer vores vaskeprocesser for at sikre, at tekstiler bruges så længe som muligt. Hvis det ikke er muligt, prioriterer vi genbrug, hvor vi ved omsyning og upcycling omdanner kasserede tekstiler til nye produkter. Et konkret eksempel er samarbejdet med ISS, hvor kasserede lagner og duge er blevet omsyet til 10.000 kokkejakker til deres kokke- og madprofessionelle.

UGENS JOB

Vil du arbejde med mekanisk konstruktion og udvikling i en global teknologivirksomhed?

Alt dette gør Textilia gennem søstervirksomheden Textilia upcy, der specialiserer sig i at forlænge tekstilers livscyklus gennem innovative genanvendelsesløsninger. Visionen er enkel: Vi skal bruge dét, vi allerede har – og vi skal bruge det i længere tid.

Således har Textilia upcy i 2024 modtaget ca. 813 tons kasserede tekstiler fra Textilias vaskerier i Skandinavien. Heraf er 640 tons blevet genanvendt via direkte omsyning (50 procent), mekanisk opkratning til genanvendte fibre (24 procent) samt donation og downcycling til blandt andet produktion af bord- og akustikplader (26 procent).

Som et eksempel på nye anvendelsesmuligheder har Textilia udviklet genanvendelige håndstykker til håndaftørring. Håndstykkerne, fremstillet af kasserede t-shirts, er et alternativ til engangspapir og kan genbruges flere hundrede gange, hvilket reducerer affald og ressourceforbrug markant. Og CO2-besparelsen er på hele 30 procent sammenlignet med brug af [papir til håndaftørring](#).

Helt generelt taler CO2-data for sig selv, når man ser på den miljømæssige gevinst ved Textilia upcys indsatser. Ved produktion af en upcy-artikel hos Textilia upcy opnås i gennemsnit en CO2-besparelse på 70,5 procent sammenlignet med [produktion af nye produkter](#). Det viser tydeligt potentialet i en mere cirkulær tekstilindustri – og hvor meget, der kan vindes ved at tænke i cirkulære løsninger fremfor nyproduktion.

Find din næste kollega her

Læs mere >

FRA TECHJOB

Skal dit job annonceres på WasteTech?: Du er ikke den eneste specialist, der læser med

Det viser, at vores indsatser for genanvendelse faktisk gør en forskel. Udover positive CO2-data har vi også opbygget en stor erfaring med tekstilgenanvendelse i et lukket loop. Altså et loop, hvor kasserede tekstiler igen kan blive til tekstiler i stedet for til isolation eller fjernvarme. Og vi ønsker at bruge vores erfaring som isbryder og brobygger i værdikæden. Reel forandring kræver nemlig, at flere aktører går sammen om en fælles indsats og lader sig inspirere af hinanden.

EUs ECO-design-forordning – et skridt i den rigtige retning

I den forbindelse kan EUs kommende ECO-design-forordning blive et vigtigt skridt mod en mere ansvarlig tekstilindustri. Den forventes at træde i kraft i 2027 og vil blandt andet stille krav til tekstilers genanvendelighed, herunder levetid, sorterbarhed og materialevalg. Men vi behøver ikke vente til 2027. Vi kan handle nu. Krav om iblanding af genanvendte fibre og skærpede udbudskriterier i det offentlige kan accelerere omstillingen og skabe den efterspørgsel, der er nødvendig for at sikre en cirkulær tekstilindustri.

Det skal være sund fornuft at arbejde med genanvendelse. Vi skal ikke vente på, at politikere eller producenter alene baner vejen – vi skal samarbejde på tværs af værdikæden for at rykke den store sten i fællesskab.

Vil du bidrage til debatten med et synspunkt? Så skriv til vores debatredaktion på debat@ing.dk

Fokus

Plastgenanvendelse

Emner

Genbrug

Følg

Genanvendelse

Følg

Affald

Følg

EU

Følg

CO2

Følg

Omtalte virksomheder

Hjørring Kommune, Dansk Industri, Silkeborg Kommune, Vejle Kommune

--